

Leena Meri ps ym.

Lakialoite laiksi rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoite eläimiin seksuaalisen sekaantumisen kriminalisoimiseksi.

PERUSTELUT

Eläimiin sekaantuminen on Suomessa rangaistavaa, jos teko täyttää eläinsuojelulaissa kuvatus eläinsuojelurikkomuksen (54 §) tai rikoslaissa kuvatus lievän eläinsuojelurikoksen, eläinsuojelurikoksen tai törkeän eläinsuojelurikoksen (17 luvun 14, 14 a ja 15 §) tunnusmerkistön. Rikoslain osalta lähtökohtana on, että toiminnan on pitänyt olla julmaa tai se aiheuttaa eläimelle tarpeetonta kärsimystä, kipua tai tuskaa. Eläimiin sekaantumista ei siis ole kriminalisoitu pelkän teon tasolla, vaan ainoastaan mainituilla ehdoilla. Jos teko ei täytä minkään edellä mainitun rikoksen tunnusmerkistöä, ei eläimiin sekaantuminen ole rangaistavaa. Eläimeen sekaantumisella tarkoitetaan perinteisesti sukupuoliyhteyteen rinnastettavaa yhteyttä ihmisen ja eläimen välillä (HE 6/1997 vp).

Nykyisten kriminalisointien keskeinen ongelma on siinä, että kärsimyksen, tuskan ja kivun määrittäminen on vaikeaa ja niiden toteen näyttäminen vastaavasti usein vielä haastavampaa. Tämä on totta varsinkin tapauksissa, joissa eläimeen ei jää mitään jälkiä, joista viranomaiset voisivat tehdä päätelmiä. Rikosoikeudellista vastuuta ei siis synny, ellei pystytä osoittamaan, että eläin todella koki kärsimystä, kipua tai tuskaa. Se, että tapahtunutta vahinkoa ei pystytä osoittamaan, ei kuitenkaan tarkoita, että vahinkoa ei olisi tapahtunut.

Nykyiset kriminalisoinnit eivät ole myöskään linjassa rikoslain muiden säännösten sisällön kanssa. Lain 17 luvun 18 §:ssä kriminalisoitu sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan kuvan levittäminen pitää sisällään tapaukset, joissa ensimmäisen momentin mukaisesti levitetään kuvia tai kuvatalenteita, joissa sukupuolisiveellisyyttä loukkaavasti todellisuuspohjaisesti tai todenmukaisesti esitetään eläimeen sekaantumista. Eläimeen sekaantumista esittävän kuvan levittäminen on näin ollen kriminalisoitu, mutta varsinaista tekoa eli eläimeen sekaantumista ei. Kyseinen teko on rangaistava vain siinä tapauksessa, että ehto kärsimyksen, kivun ja tuskan aiheuttamisesta toteutuu. Kaikki muut pornografian lajit, joiden levittämisen 18 § kieltää, ovat kiellettyjä myös pelkkinä tekoina. Toisin sanoen nykyisellään eläimiin sekaantumista esittävän kuvan levittäminen on koettu vaaraksi yleiselle järjestykselle ja moraalille, mutta varsinaista eläimiin sekaantumista ei. Tällai-

Lakialoite LA 51/2020 vp

nen ristiriita tulisi ehdottomasti poistaa laista kriminalisoimalla eläimiin sekaantuminen myös pelkkänä tekona.

Eläimiin sekaantumisen täyskielto perustuu siihen, että nykyinen lainsäädäntö ei vastaa ihmisten moraali- ja oikeustajua, ei kohtelee eläintä yksilönä ja voi olla eläimelle hyvin haitallista. Maa- ja metsätalousministeriössä on meneillään eläinsuojelulain uudistus, jonka nimenomaisena lähtökohtana on eläimen itseisarvo, hyvinvointi ja kunnioitus. Myös esimerkiksi Norjassa, Tanskassa ja Ruotsissa on viime vuosina kriminalisoitu eläimiin sekaantuminen nimenomaan tekona. Näiden lainsäädäntöhankkeiden taustalla ovat olleet ajatukset eläinten hyvinvoinnista ja kunnioittamisesta. Nyt tehtävä kriminalisointi ei luonnollisesti kuitenkaan koskisi esimerkiksi eläimen asuttamisessa avustamista tai muita normaaleja hoitotoimenpiteitä.

Vaikka osa eläimiin sekaantumisista voisikin olla eläimen näkökulmasta kivutonta, ei minkään teon kriminalisoimatta jättämistä voida rakentaa pelkästään sen varaan, että kyseinen teko on kohteelleen mahdollisesti kivuton. Kärsimyksen, tuskan ja kivun asettaminen rangaistavuuden ehdoksi voi johtaa vaikeisiin näyttökysymyksiin. Eläintä ei voi haastatella.

Eläimiin sekaantumisen täyskieltoa ei siis pidä jättää tekemättä sen takia, että tällainen toiminta voi joissain yksittäisissä tapauksissa olla kohteena olevan eläimen kannalta haitatonta tai kivutonta. Kyse on teosta, joka on pääsääntöisesti eläimelle haitallista ja tuskaa aiheuttavaa. Lisäksi se loukkaa eläinten oikeuksia sekä hyvinvointia.

Eläinsuojelurikokset on kriminalisoitu rikoslain 17 luvussa. Eläimiin sekaantuminen voidaan tehdä rangaistavaksi pikaisesti erillisenä rikoslain muutoksena. Rangaistusasteikoksi eläimeen sekaantumiselle olisi perusteltua asettaa eläinsuojelurikosta (RL 17:14 §) vastaava asteikko eli sakkoa tai vankeutta enintään kaksi vuotta.

Kriminalisoinnin tarkoituksena eläinten suojaamisen lisäksi on lainsäätäjän viesti, ettei eläimeen seksuaalisesti sekaantumista voida pitää hyväksyttävänä.

Tein saman aloitteen vuonna 2015. Aloite sai tuolloin eduskunnassa kannatusta ja herätti julkista keskustelua. Edellinen hallitus valmisti eläinten hyvinvointilakia, mutta laki raukesi vaalikauden päättyessä v. 2019. Hallituksen esityksen HE 154/2018 vp 14 §:ssä esitettiin asian ratkaisemista, joskaan ei rikoslaissa, johon asia meistä kuuluisi. Eläinten hyvinvointi ei voi odottaa eläinsuojelulain kokonaisuudistusta, vaan asia täytyy ratkaista eläinten inhimillisen kohtelun vuoksi mitä pikimmiten.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 17 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään rikoslain (39/1889) 17 lukuun uusi 14 b § seuraavasti:

17 luku

Rikoksista yleistä järjestystä vastaan

14 b §

Sukupuoliyhteys eläimen kanssa

Joka on sukupuoliyhteydessä tai siihen verrattavassa seksuaalisessa kanssakäymisessä eläimen kanssa, on tuomittava eläimeen sekaantumisesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan estä toimenpidettä, joka on tarpeen eläinlääkinnällisestä tai jalostuksellisesta syystä taikka muusta vastaavasta hyväksyttävästä syystä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Lakialoite LA 51/2020 vp

Helsingissä 16.10.2020

Leena Meri ps
Riikka Purra ps
Jari Myllykoski vas
Veijo Niemi ps
Jari Ronkainen ps
Mari Rantanen ps
Veikko Vallin ps
Ritva Elomaa ps
Mauri Peltokangas ps
Rami Lehto ps
Sheikki Laakso ps
Juha Mäenpää ps
Mikko Lundén ps
Ville Tavio ps
Petri Huru ps
Ville Vähämäki ps
Sakari Puisto ps
Jari Koskela ps
Riikka Slunga-Poutsalo ps
Sanna Antikainen ps
Sebastian Tynkkynen ps
Minna Reijonen ps
Toimi Kankaanniemi ps
Vilhelm Junnila ps
Mika Niikko ps
Arja Juvonen ps
Ilmari Nurminen sd
Markku Eestilä kok
Antero Laukkanen kd
Ari Koponen ps
Sari Sarkomaa kok
Ano Turtiainen at
Sami Savio ps
Kaisa Juuso ps
Olli Immonen ps
Jukka Mäkynen ps